

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

II. Deteguntur imposturæ, & mendacia quædam crassiora Lutheri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

CAPVT II.

*Deteguntur impostura, & mendacia quadam
crassiora Lutheri.*

NUNC vt ad mendacia veniamus: Lutherus in libello quem inscripsit, Aduersus execrabilem Antichristi bullam, de sexto articulo disputans, sic ait: *Lege libros illorum Sophistarum de Pœnitentia, & Videbis eos nec promissionis, nec fidei ullam mentionem facere. Hæc enim partes Pœnitentia & suas omittunt, & solis mortuis contritionibus homines exagitant.* Hæc ibi. Idem repetit his verbis, in libro de captiu. Babyl. cap. de Pœnitentia: *Non hoc contenta Babylonia nostra, fidem quoque, adeo extrinxit, vt impudenti fronte eam negaret necessariam esse in Sacramento isto, immo Antichristica impietate definiret hæresim esse, si fidem necessariam quis esse assereret.*

HÆC impudentissima calumnia non solum refutatur omnibus Catholicorum libris, qui primo loco fidem exigunt in iustificatione adultorum: sed etiam ex ipsomet Luthero secum in eadem pagina intra septem lineas apertissime pugnant. Sic enim ait in libro supra citato aduersus execrabilem Antichristi bullam, & in eadem ipsa pagina: *Hoc ea doctrina egi: pœnitentiam nullius esse momenti, nisi in fide, & charitate fieret; quod ipsimet docent quoque, nisi quod nec quid fides, nec quid charitas sit, aut sciunt, aut docent.* Hæc ibi.

SECUNDO, idem Lutherus in eodem libro de captiu. Babyl. cap. de Pœnitentia: *Principio, inquit, Contritionem sic docuerunt, vt eam fide promissionis priorem facerent, & longè viliorem, vt quæ non esset fidei opus, sed meritum: immo non memorantur eam. Et infra: His audaciores, & peiores finxerunt quædam attritionem, quæ virtute Clauium, quam ignorant, fieret Contritio: eam donant impiis, & incredulis, vt sic vniuersa Contritio aboleretur. O iram Dei insustentabilem. Hæc in Ecclesia Christi doceri? Hæc ille.*

AT HÆC omnia impostura, & calumniæ sunt. Nemo enim Catholicorum Contritionem priorem esse fide, neque ipsam etiam attritionem nisi fide præcedente vllò modo haberi posse docuit: fidem autem ita certi sumus donum esse
Dei,

Dei, vt neque Contritione, quæ ex fide nascitur, neque vlllo alio opere, tanquam ex merito acquiri posse constanter doceamus. Neque Lutherus vllum notare potuit auctorem ex nostris, id est, Catholicum, qui ea scripserit, aduersus quæ ipse aded tragicè vociferatur. Sed video vnde occasionem acceperit calumniandi: *fidem enim nouus iste Apostolus longè aliter definit, quàm in epist. ad Hebræos B. Paulus definit, & quàm acceperit hætenus Catholica Christi Ecclesia.* Quia igitur inanem illam persuasionem, qua Lutherani iubent vnumquemque firmissimè credere, sibi à Deo remissa esse peccata, nos Catholici non agnoscimus, ac ne fidei quidem Catholicæ nomine dignamur; Lutherus vt simplicibus imponat, nos fidem simpliciter à Contritione separare, atque aded de medio tollere calumniatur. At nos non fidem Christi, sed hæresim Lutheri minimè necessariam ad Contritionem esse contendimus.

TERTIO, idem Lutherus in 4. disputatione aduersus Antinomos propositione 3. docet, apud Catholicos pœnitentem oportere esse incertum de remissione peccatorum. Et in eadem disputatione, propositione 9. affirmat Papistas cogere homines vt diffidat an Christus pro illorum peccatis sit mortuus. Et in serm. de Eucharistia, quem habuit anno XXVI. dicit, summè erratum esse; quòd nemo hætenus rationem Absolutionis habuerit, quòd videlicet non certò crediderint se absolutos.

Vbi est aliquid breuiter OBSERVANDVM, vt fundamentum harum calumniarum faciliùs detegatur. Cùm tria concurrant ad remissionem peccatorum; Christi meritum, virtus Sacramenti, & propria dispositio per ipsam pœnitentiam, quæ sine actu fidei, aliarumque virtutum haberi non potest: Catholici homines aded non dubitant de Christi merito, & Sacramenti virtute, vt hæreticos censeant qui Christum non pro omnibus mortuum, aut eius mortem non ad omnia omnium hominum peccata delenda sufficere, aut Sacramenti virtutem inefficacem, incertamue esse disputare ausi fuerint. De propria dispositione, an ea sit qualis requiritur, non immeritò ambigi posse docet. Quod quidem ipsi etiam Lutherani fateri coguntur: nam fidem, & pœnitentiam requiri non negant: posse autem falli hominem in sua fide ac pœnitentia
discer-

discernenda, concedunt. Sic enim Lutherus loquitur in serm. de Baptismo habito anno M. D. XXXV. *Vt Baptismus certus sit in nobis, idè non fundat eum Deus supra fidem nostram, cum illa possit incerta, & falsa esse, sed supra verbum & institutionem suam.* Et Ioannes Calvinus lib. 3. Instit. cap. 2. §. 10. de iis loquens, qui fidem se habere existimant, cum tamen non habeant: *Tot Vanitatis, inquit, recessus habet, tot mendacij latebris scatet cor humanum, tam fraudulenta hypocrisis obiectum est, ut se ipsum sepe fallat. At verò qui talibus fidei simulachris gloriantur, intelligant diabolis nihilo se in hac parte præcellere.* Hæc illè.

Lutherus igitur, vt etiam Lutherani passim, cum intelligant Catholicos de consequutione remissionis peccatorum interdum non sine causa dubitare ob indispositionem propriam; mira fraude, quod est vnius causæ, ad aliam transferunt, & impudenter nobis affingunt, quod de mortis Christi precio, aut de Sacramenti virtute, & efficacia dubitemus. Accedit, quod Catholici non docent oportere pœnitentes (vt Lutherus mentitur) esse incertos de remissione peccatorum, quin potius hortantur, vt ita viuant, & ea diligentia, eoque studio Sacramentum percipiant, vt certò confidere possint sibi remissa esse peccata, & testimonio pacatæ conscientia iucundissimè perfruantur.

Sed duo sunt quæ Catholici docent, & in quibus ab aduersariis dissidemus. **A L T E R V M**, certitudinem quam de remissione peccatorum habere possumus, & plurimi fidelium post Sacramenta percepta habent, non esse certitudinem fidei Catholicæ, sed moralem & humanã, nec tam fidei, quam fiducia. **A L T E R V M**, eos, qui hac certitudine carent, & ob suã infirmitatem metuunt ne fortè Sacramenti fructum nõ perceperint, non esse propterea inter infideles & impios numerandos; neque idè inutiliter Sacramenta percipere, qui timent ne fortè inutiliter Sacramenta percipiant.

Aduersarij verò non minus certò credere iubent eos, quibus Sacramenta ministrant, sibi remissa esse peccata, quam Christum Deum esse, & eadem de causa qui de sua iustificatione dubitant, impios & infideles iudicant: in quo apertissimè falluntur. Nam etiam si ex verbo Deo certi simus, omnibus illis remitti peccata, qui vt oportet ad Pœnitentiæ Sacramen-

mentum accedūt, dicente Domino: *Quorum remisertis peccata, remittuntur eis.* Ioan. 20. hunc tamen aut illum hominem, vt oportet, ad Sacramētum accedere, ex verbo Dei colligi non potest, sed ex humanis tantū coniecturis, ac signis, proinde ad fidem Catholicam & diuinam, quæ verbo Dei nititur, id pertinere nullo modo potest.

QVARTO, idem Lutherus in libro de Missa priuata edito anno XXXIV. scribit plerosque Catholicorum horribili, & Satânica impudentia iam rursus docere, Christum tantū satisfecisse pro peccato originali: pro actualibus autem nos ipsos satisfacere oportere, & ita ex Christianis nos iam fieri Turcas & Ethnicos, consputato Christo. Idem in præfatione commentariorum in epist. ad Galat. anno XXXV. longiùs progreditur: dicit enim à Catholicis minoris Christum æstimari, quàm à Iudæis; cū Iudæi Christum habeant pro latrone meritò in cruce suspenso: Catholici autem (vt ipse mētur) Christum habeant pro fabula, & tanquam aliquod fictum numen apud Gentiles.

MENDACIVM hoc tam est crassum, & manifestum, vt nulla refutatione indigeat. Catholici enim Satisfactionem non ad ipsa peccata actualia delenda referunt, nisi fortè per modum dispositionis; sed ad pœnas temporales, quas diuina sapientia remanere voluit remissa culpa: porrò culpas ipsas actuales Catholici omnes per Sacramentum Pœnitentiæ, quæ vim habet ex Christi sanguine, purgari affirmant. Id quod neque Lutherus ipse ignorare potuit: nam in disputatione Philippi de partibus Pœnitentiæ, cui Lutherus epistolam laudatoriam præfixit, ita habet propositio 10. *Rectè fatentur aduersarij quòd Satisfactiones non mereantur remissionem culpe*, & idem repetit Philippus in Apologia Confessionis Augustanæ in art. de Confessione, & Satisfactione. Adde, quòd non solū Catholici docent, Christum satisfecisse pro culpis omnibus, sed etiam pro omnibus pœnis: ceterū Christi satisfactionem non eodem modo nobis applicari pro culpa originali, & pro actuali; neque eodem modo pro pœna æterna, & pro temporali, vt infra suo loco explicabimus.

QVINTO, idem Lutherus in commentario epistolæ ad Galatas, in illa verba 2. capituli: *Si enim qua destruxi, iterum*
ædifi-

edifico, &c. scribit Catholicos in Confessionis Sacramento nullam mentionem facere meriti Christi, sed inculcare tantum humanas satisfactions: id quod probat ex forma Absolutionis, qua vtuntur religiosiores Papistæ.

SED hoc mendacium non opinor Lutherum vigilando, sed dormiendo scripsisse: nam in ipsa forma Absolutionis, quam eo loco ponit, & quam etiam ex Luthero Tilmanus Heshusius recitat. in libro de sexcentis erroribus Pontificiorum, loco 9. num. 57. prima verba sunt hæc: *Meritum passionis Christi, & meritum B. Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, &c.*

SEXTO, idem Lutherus in captiuit. Babyl. cap. de Sacramento Pœnitentiæ, in ipso principio sic ait: *Primum huius Sacramenti, & capitale malum est, quod Sacramentum ipsum in totum aboleuerunt, ne Vestigio quidem eius relicto.*

AT si ita esset, vt Lutherus hoc loco dicit, certè non existimarent Catholici ex Lutheri sententia, septem esse Sacramenta: non enim septem esse possunt si vnum dematur. Idem autem Lutherus in ipso principio eiusdem libri de captiuit. Babylon. cum dicit, neganda sibi esse septem Sacramenta, & tantum tria pro tempore ponenda, satis apertè significat apud Catholicos septem Sacramenta communiter numerari.

SEPTIMO, idem Lutherus in libro aduersus Papatum Romæ fundatum, quem edidit anno XLV. vno anno videlicet antequam de hac vita migraret, ita impudenter mentitur, & obscenè, ac petulanter loquitur, vt mirum sit ab ipsis suis hominibus non pro scurra potius, quàm pro Euangelista habitum. Audacter scribit Papam dicere: *Nemo extra me, meas Claues, & Missas, potest opem ferre: Christus & fides hic nihil possunt conferre.* Item: *Christus est ebrius, stolidus, fatuus, & oblitus quantam potestatem ligandi cum Clauibus mihi tradiderit.* Item: *Qui non adorat Ventris mei crepitus, peccatum mortale committit, & dignus est inferno.* Ibidem seriò affirmat, Papam & omnes qui illi adhærent, quos rudes, & stupidos, ac sceleratos afinos vocat, nihil omninò scire in sacris literis, nihil nosse de Deo, de Christo, de Baptismo, de Eucharistia, de Clauibus, de bonis operibus: & extra dubitationem esse dicit, nullum Catholicorum scire vnum

vnum ex decem Præceptis, vel vnâ petitionem orationis Dominicæ, vel aliquem articulum Symboli; immò neque ordinem Decalogi posse recensere, quæ apud suos Lutheranos etiam pueris quinque annorum notissima sint.

HÆC SI refellere velim, iniuriam faciam vel ipsis Lutheranis, quasi eos tam hebetes, & tardos esse censeam, vt hæc tam splendida mendacia sibi persuaderi passi fuerint.

OCTAVO, idem Lutherus in articulis Smalcaldicis, quos anno M. D. XXXVII. collegit, & in conuentu suorum promulgauit, in 3. parte, tit. de falsa Pœnitentia Papistarum, præter alia multa mendacia, quibus titulus ille scætet, Catholicis imponit, quòd doceant eos qui rectè Pœnitentiam agunt, mereri remissionem peccatorum. Item addit, apud Catholicos, nullam fieri Christi, aut fidei mentionem, sed sperare vnumquemque se propriis operibus abolere omnia peccata coram Deo: item Contritionem Catholicorum, esse fictam & simulatam cogitationem peccatorum ex propriis viribus profectam sine fide, & sine cognitione Christi.

HÆC ET similia, quæ eo loco sæpiùs repetuntur, & inculantur, tantùm abest vt pro nostris agnoscamus, vt ea in Pelagianis Hæreticis profusè damnemus. Sed, vt sæpe dixi, facile est sine teste quilibet asserere, & procliuè, ac familiare Hæreticis mentiri.

CAPVT III.

Calumnia & mendacia Melanchthonis.

HILIPPVS Melanchthon Confessionis, & Apologiae auctor, & Cōfessionistarum quasi proprius parens, vt locum hunc de Pœnitentia præter ceteros diligenter muniret, varijs imposturis, & calumniis fucandum censuit: ac primùm in ipsa Confessione Augustana artic. 12. mentitur, Catholicos non docere remissionem peccatorum per fidem contingere, sed per nostram dilectionem, & opera; & satisfactiones esse necessarias ad redimendas pœnas æternas.

Sed operæpretium erit audire, quàm variè hoc mēdaciū in varijs editionibus expresserint. Nam in ipsa Confessione quam anno M. D. XXX. Imperatori Carolo exhibuerunt, ita
legi-